

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ начальника обласної
військової адміністрації
19.04.2023 № 97/2023-н

**Обласна цільова соціальна програма “Молодь Хмельниччини”
на 2022-2025 роки**

**Обласної цільової соціальної програми “Молодь Хмельниччини”
на 2022-2025 роки**

Паспорт Програми

1	Ініціатор розроблення програм	Хмельницька обласна військова адміністрація
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2021-2025 роки” від 23 грудня 2020 р. № 1669-р
3	Розробник програми	Управління молоді, фізичної культури і спорту обласної військової адміністрації
4	Відповідальний виконавець програми	Управління молоді, фізичної культури і спорту обласної військової адміністрації
5	Учасники програми	Департаменти фінансів, охорони здоров’я, інформаційної діяльності, культури, національностей та релігій обласної військової адміністрації, обласний центр зайнятості, обласний центр соціальних служб, агенція регіонального розвитку області, університет управління та права імені Леоніда Юзькова, кооперативний торговельно-економічний інститут, Державний центр естетичного виховання учнівської молоді, виконавчі органи місцевих рад, інституту громадянського суспільства
6	Термін реалізації програми	2022-2025 роки
7	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, усього, у тому числі:	1497,2 тис. грн (2022 рік – 345,4 тис. грн; 2023 рік – 363,8 тис. грн; 2024 рік – 384,5 тис. грн; 2025 рік – 403,5 тис. грн)
	кошти обласного бюджету	1497,2 тис. грн (2022 рік – 345,4 тис. грн; 2023 рік – 363,8 тис. грн; 2024 рік – 384,5 тис. грн; 2025 рік – 403,5 тис. грн)
	кошти місцевих бюджетів	–
	кошти інших джерел	–

Загальні положення

На 01 січня 2021 року на Хмельниччині мешкає 310 тис. осіб віком 15-34 років, що становить 24,8% від загальної кількості населення області, близько половини всіх молодих людей проживає у сільській місцевості. Загалом ця цифра постійно зменшується з 2000 року, що супроводжується подальшим зниженням рівня народжуваності з 2012 року. Водночас очікується, що починаючи з 2022 року, кількість молоді знову почне зростати завдяки збільшенню рівня народжуваності протягом періоду до 2022 року.

Одним із пріоритетів Стратегії розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки визначено розвиток людського потенціалу. Основою для формування та накопичення такого потенціалу є, насамперед, молодь. Адже кожний четвертий житель області – це молода людина віком від 14 до 35 років, молодь – найбільш активна, креативна та мобільна частина населення області, спроможна зробити розвиток області стабільним.

Обласна цільова соціальна програма “Молодь Хмельниччини” на 2022-2025 роки (далі – Програма) базується на визнанні суб’єктності молодих людей, необхідності їх самореалізації та розвитку власного потенціалу у своїй країні, підвищення громадянських компетентностей молоді та їх участі в усіх сферах суспільного життя.

Програма ґрунтується на аналізі стану і проблем розвитку молоді, результатах виконання попередніх програм, враховує принципи та пріоритети, визначені Указом Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021 “Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року”, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1669-р “Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2021-2025 роки та Переглянутої Європейської хартії про участь молоді у громадському житті на місцевому та регіональному рівнях.

Визначення проблемних питань, на розв’язання яких спрямовано Програму

Основною фундаментальною проблемою молодіжної політики, є те, що як на центральному, так і місцевому рівнях ключовим суб’єктом є молодіжна політика як напрям загальнодержавної соціально-гуманітарної політики. Проте, відсутня орієнтація на саму молоду людину як на індивід та особистість, і водночас як на одиницю впливу на розвиток фактично усіх напрямів державної політики. За даними соціологічного дослідження, що проводилося Державним вищим навчальним закладом “Університет банківської справи” на замовлення Міністерства молоді та спорту України, лише 6% молоді вважає, що влада повністю враховує думку молоді під час ухвалення рішень, які стосуються розвитку громади.

Держава продовжує будувати та унормовувати механізми підтримки ініціатив молоді, при цьому не приділяє належної уваги формуванню системи мотивації молоді для того, щоб ці ініціативи з’являлися, були спрямовані на розбу-

дову держави в цілому та власної громади зокрема, та, що важливо, залишалися на місцях та працювали на перспективу. Водночас 13,3% молоді впевнені та готові повною мірою впливати на процес розвитку власних громад, а 14,9% навпаки – не готові до участі в цих процесах.

Наразі багато молодих людей знає, як написати молодіжний проект, провести цікавий захід і знайти для цього ресурс. Проте такі сплески активності переважно носять ситуативний характер і в більшості випадків стосуються молодих людей віком до 22-25 років, і частіше спостерігаються серед молоді, що є мешканцями міст. Але, як показують результати вищезгаданого соціологічного дослідження, лише 10-12% молоді виявляють громадську активність. Водночас входити до складу молодіжних консультативно-дорадчих органів та впливати на формування молодіжної політики бажає усього 17,5% молодих людей.

Молодь, маючи вагомий інтелектуальний потенціал, не вмотивована жити і працювати у своїй громаді. Звідси й інша проблема – значний відтік молоді з сіл та селищ – у міста, з малих міст – у міста-мільйонники, з України – за кордон. Основні причини пов'язані з працевлаштуванням та забезпеченням стабільного, у тому числі матеріального, добробуту молоді.

Значною є проблема кадрового потенціалу, що полягає у відсутності достатньої кількості фахово підготовлених працівників по роботі з молоддю, упровадження існуючих та розробка нових механізмів підтримки молодіжних ініціатив. Особливо гостро ця проблема постає в рамках реформи децентралізації. Молодіжна політика, не маючи чітко зафіксованих опорних показників та критеріїв, у новостворених громадах часто реалізовується за остаточним принципом і залежить від суб'єктивних факторів.

Також є необхідність задоволення потреби молоді у формуванні навичок здорового способу життя, особливо із застосуванням нових, сучасних і водночас доступних для кожної молодої людини форм та методів роботи. Дані соціологічного дослідження свідчать про те, що 40,8% молоді оцінюють власний стан здоров'я як добрий, ще 30,9% – як скоріше добрий. Для 48% молоді стан власного здоров'я є найвищою цінністю.

До проблемних питань можемо віднести низький рівень інституційного розвитку інститутів громадянського суспільства на фоні високого попиту на підтримку їх проектів, ідей, заходів.

Високою та нагальною є потреба у створенні належних умов для підтримки молоді соціально вразливих категорій.

Крім того, у Хмельницькій області є низьким, у порівнянні з іншими областями України, рівень розвитку об'єктів молодіжної інфраструктури, насамперед молодіжних центрів та просторів. В області функціонує лише 1 молодіжний простір, який діє як класичний молодіжний центр, решта є комплексними закладами, які реалізують державну політику у сфері культури, що надають послуги молоді.

Саме враховуючи вищенаведені чинники, нова програма розвитку регіональної молодіжної політики, у тому числі в умовах децентралізації, має бути

спрямованою на забезпечення стабільної дієвої системи реальних мотиваторів, центром розвитку якої стане молода людина з її індивідуальними потребами та, водночас, високим рівнем громадянської та патріотичної свідомості.

Мета та візія Програми

Метою програми є розширення можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді Хмельницької області, її активної участі в житті власного середовища, громади, країни та інтеграції у суспільне життя.

Виходячи з аналізу ситуації та перспектив розвитку молодіжної політики, зважаючи на мету, візією Програми є: молодіжна політика – не напрям, а бачення; молода людина – цінність; молодіжне середовище – головний учасник та споживач державної молодіжної політики, що бере безпосередню участь у її формуванні, та має рівноправні доступні та прозорі можливості виявлення та представлення своєї позиції у житті власної громади, регіону, країни, світу.

Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем

Для виконання мети Програми необхідним, у першу чергу, є дотримання основного принципу реалізації молодіжної політики: “Жодних рішень для молоді без самої молоді!”.

Досягнення мети Програми базується на таких пріоритетах:

активізація залучення молоді до процесів ухвалення рішень щодо суспільного життя;

підвищення конкурентоспроможності молоді, розвиток неформальної освіти;

підвищення рівня компетентностей молоді, у тому числі громадянських, формування загальнолюдських цінностей;

розвиток кадрового потенціалу у молодіжній сфері;

сприяння створенню умов для розвитку спроможності молодіжних інститутів громадянського суспільства;

розвиток молодіжної інфраструктури та механізмів її ефективного використання;

популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я серед молоді;

забезпечення функціонування обласних закладів для молоді соціально-психологічного та реабілітаційного спрямування.

Отже, досягнення поставлених цілей можливе лише шляхом здійснення системного та комплексного підходу до вирішення проблем молоді із налагодженням конструктивної взаємодії між інституціями регіональної державної молодіжної політики. Відповідно, Програма буде реалізовуватися на засадах дієвості, доступності, відкритості та прозорості, делегуванні повноважень та створенні конкурентоспроможного середовища.

Реалізацію Програми передбачено на 2022-2025 роки.

Перелік напрямів та заходів Програми

Перелік напрямів діяльності та заходів із визначенням шляхів їх реалізації та джерел фінансування наведено у додатку до Програми.

Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть змогу:

створити умови для забезпечення суб'єктності молоді у формуванні та реалізації державної молодіжної політики;

залучити молодих людей до прийняття рішень, які безпосередньо впливають на їхнє життя;

активізувати молодіжний громадянський рух в області, залучити громадські організації до вирішення актуальних проблем у молодіжному середовищі;

збільшити кількість фахівців та молодіжних лідерів, які пройшли навчання за навчальною програмою “Молодіжний працівник”, налагодити системну молодіжну роботу в територіальних громадах;

підвищити рівень обізнаності молодих людей у світі професій та сприяти у виваженому виборі майбутньої професії;

здійснити інформаційне забезпечення державної молодіжної політики, інформування молоді про можливості, наявні та нові інструменти участі у суспільному житті;

збільшити кількість молодих людей, які беруть активну участь у роботі органів учнівського та студентського самоврядування, підвищити ефективність функціонування таких органів;

підвищити правову свідомість молоді, знизити рівень правопорушень, зменшити прояви асоціальної поведінки, соціалізувати вразливі групи молоді;

популяризувати у молодіжному середовищі інтелектуальне дозвілля, стимулювати молодь до естетичного розвитку, самоосвіти, самовдосконалення;

створити умови для підвищення компетентностей молодіжних лідерів, підвищення якості та ефективності реалізації заходів для молоді;

популяризувати ідею волонтерства, підвищити рівень участі молодих людей у суспільному житті громади, створити умови для набуття молодими людьми практичного досвіду;

сформувані в молодіжному середовищі нетерпиме ставлення до будь-яких форм дискримінації;

підвищити рівень поінформованості молоді стосовно репродуктивного здоров'я та сексуальної освіти;

популяризувати у молодіжному середовищі здоровий та активний спосіб життя;

підвищити рівень поінформованості та зменшити кількість молодих людей, які мають проблеми, пов'язані із різними формами залежностей, створити умови

для надання молоді альтернативи вживання наркотичних та психотропних речовин;

визначити цінності та потреби молоді Хмельницької області, а також ефективність здійснених заходів у рамках виконання Програми.

Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за ходом виконання Програми покладається на управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації, яке систематично здійснює обґрунтовану оцінку результатів виконання Програми та, у разі потреби, розробляє пропозиції щодо доцільності продовження, внесення додаткових заходів, завдань, обсягів і джерел фінансування, переліку виконавців, строків виконання Програми тощо.

Управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації після завершення бюджетного періоду та закінчення визначеного терміну дії Програми подає на розгляд уповноваженому органу підсумковий звіт про результати її виконання.

Фінансове забезпечення Програми

Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів обласного бюджету.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 1497,2 тис. грн, у тому числі за роками:

2022 рік – 345,4 тис. грн;

2023 рік – 363,8 тис. грн;

2024 рік – 384,5 тис. грн;

2025 рік – 403,5 тис. гривень.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей обласного бюджету на відповідний рік, а також з інших джерел не заборонених чинним законодавством.

Фінансове забезпечення заходів, передбачених цією Програмою, здійснюватиметься відповідно до вимог законодавства у межах видатків, передбачених в обласному бюджеті для її реалізації на відповідний рік, і може коригуватися під час його виконання.

Керівник апарату
адміністрації

Оксана ВЖЕШНЕВСЬКА